

Claus Rønlevs bibliotek

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

E. G. Lewis

MALERMESTER

ERNST SCHMIEGELOW.

NOGLE BIOGRAFISKE MEDDELELSER.

AF

C. NYROP.

~~~~~  
SÆRTRYK AF INDUSTRIFORENINGENS TIDSSKRIFT.  
~~~~~

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1880.

Løverdags den 12te Marts 1887 var det streng Vinter i Kjøbenhavn; en vældig Snestorm for hen over Byen. Der var kun faa Folk paa Gaderne, og ingen Sporvogne eller Omnibusser mægtede at befare deres sædvanlige Ruter. Henimod Kl. 11 om Formiddagen samledes dog en lille Skare i Arkitektkontoret paa Udstillingspladsen, den eneste Bygning, der endnu var rejst af det senere saa mægtige Udstillingskomplex, og mellem dem, der mødte, var Malermester Schmiegelow, Formanden for Udstillingens Byggeudvalg. Skjøndt han Dagen før paa Grund af Ildebefindende havde maattet søge Sengen og stadig var utilpas, bragte Pligtfølelsen ham til at trodse Vejret. Det første Slag skulde slaas paa den Række Piloteringspæle, der skulde bære Udstillingsbygningen; der var i den Anledning indbudt til en lille Festlighed, og Byggeudvalgets Formand kunde umuligt udeblive.

Ad en smal Sti gik Schmiegelow gennem den dybe Sne i Spidsen for de forøvrigt kun faatalligt Mødte ud paa Pladsen, og her slog han med den opstillede Rambuk tre Slag paa den første Pæl med Ønsket om, at det Foretagende, der nu indlededes, maatte blive til Held og Lykke for Fædrelandet, — og Foretagendet blev til Held og Lykke for hans kjære Fædreland. Stor og glansfuld bragte Udstillingen Aaret efter Danmarks

Navn paa Manges Læber, men Schmiegelow, den beskedne og stiltfærdige Mand, der fra Udstillingstankens første Fremkomst havde arbejdet trofast for den og nu stod som en af Foretagendets Ledere, skulde aldrig faa den færdige Udstilling at se. — Der er noget tragisk i under Anstrengelse og Arbejde at kæmpe sig frem til Grænsen af et fjærnt Land, hvis anede Herligheder fuldstændig fylde Ens Tanker, og saa at blive hindret i enhver videre Fremgang. Øjet spejder ud over Grænsen, Øret lytter spændt, Alt higer og længes i sørgende Afmagt, og saaledes blev Schmiegelows Skjæbne. Kort efter Pæleramningsdagen blev han greben af en haard Sygdom, der Aaret efter bragte ham Døden, just som Udstillingen stod i sin fejreste Flor.

Schmiegelow tilhørte en Lægefamilie, der stammer fra Meklenburg. Først i dette Aarhundrede kom tre Brødre (to Hel- og en Halvbroder) hertil fra det nævnte Land, og de tog alle kirurgisk Examen her i 1811, 1821 og 1830. Den ældste af dem, *Joachim Friedrich Schmiegelow*, blev praktiserende Læge paa Holsteinborg, og i Fiurendal fødtes den 27de Februar 1826 hans næst- yngste (sjette) Barn, der i Daaben blev kaldet *Ernst Carl August Schmiegelow*. Det var imidlertid kun sine første Aar, Drengen tilbragte paa Fiurendal, ti 1830 døde Faderen, og Moderen flyttede snart efter med 7 Børn til Vordingborg, hvor Ernst med sine Søskende voxede op under kun smaa Forhold. Til sit 14de Aar gik han dog i Byens Latinskole, men med Konfirmationen var ogsaa denne Herlighed forbi. Han kom i Lære i Kjøbenhavn hos Malermester *Hambros* Enke ved Gammel Strand, hvis Forretning den Gang bestyredes af Malermester *J. Q. Harboe*, og som i den Tid overalt var Læren streng. Den lille Malerdreng døjede ondt, men han knyede ikke. Han lærte sit Haandværk og gjennemgik Tegneskolen paa Kunstakademiet, men under det rolige Ydre var der baade Evner

og Vilje, og ikke saa snart var han i 1846 bleven Svend, før han tog Ranselen paa Nakken for at se sig om i den vide Verden.

Naturligvis gik Rejsen til Tyskland. Han arbejdede en Stund i Leipzig, men endnu i 1846 naaede han Wien, hvor han blev i længere Tid. Her voxede imidlertid Rejselysten, og sammen med tre Kammerater havde han besluttet at drage til Konstantinopel, ja om muligt at gjæste Ægypten, da Martsdagene i 1848 forandrede Alt. Den 13de Marts 1848 sprængte en revolutionær Bevægelse den østerrigske Stænderforsamling i Wien, og forskjellige Uroligheder bragte i nogle Dage alt Arbejde til at stanse, men dog var den wienske Rejsning endnu paa ingen Maade ondartet. Der var noget godmodigt, for ikke at sige gemytligt over Wienernes Angreb paa de privilegerede Tobaksudsalg, og det var ikke Wiens, men Kjøbenhavns Martsdage, der greb forstyrrende ind i de lagte Planer. Den revolutionære Bølge havde ogsaa naaet Danmarks Hovedstad, men i Modsætning til hvad der skete alle andre Steder i Evropa, samledes her Konge og Folk i enig Forstaaelse om en fri Forfatning, og Alle begejstredes for Kampen mod det i Hertugdømmerne opblussede uretfærdige Oprør. Efterretningen herom naaede til Wien, og Begejstringen i Kjøbenhavn forplantede sig til de derværende Danske. Sammen med nogle og tyve Landsmænd drog Schmiegelow hjem for at melde sig som Frivillig i den begyndte Kamp. Som Menig i 2det Jægerkorps gjorde han det første Aars Felttog med, men han fik ikke Lov til at vedblive som Frivillig. En under 12te Februar 1849 udkommende Lov gjorde ham til Værnepligtig, og som saadan udskreves han til de to sidste Aars Felttog, men derfor kæmpede han lige trofast til Forsvar for sit Fædreland. Han var en brav og dygtig Soldat, hvad han bl. A. viste i Slaget ved Isted.

Da Krigen var forbi, blev han paany Malersvend.

Han fik Arbejde hos *C. B. Lübschitz* og malede for ham paa svenske og fynske Herregaarde, ikke at tale om paa gamle Carlsberg, og støt og paalidelig som han var, blev han snart sin Mesters betroede Svend. Han stræbte imidlertid efter at faa sin egen Virksomhed; i Vinteren 1852—53 gjorde han Mesterstykke, og den 21de April 1853 tog han Borgerskab som Malermester i Kjøbenhavn for at begynde en lille Forretning med kun en Dreng. Det gik smaat, og det er derfor meget forstaaeligt, at han Aaret efter gik i Kompagni med en god Ven og Kammerat, som havde været i Lære sammen med ham, som havde gjort Rejsen med ham i Tyskland og som sammen med ham var vendt tilbage til det betrængte Fædreland, Malermester *A. F. Dahl*. Det drejede sig om at etablere en Rullegardinsforretning, om at anskaffe en litografisk Presse med de nødvendige litografiske Stene, og ved fælles Hjælp naaedes det. Forretningen blev aabnet i Store Kongensgade, og under 2den August 1855 fik Dahl 5 Aars Eneret paa at forfærdige Rullegardiner, dekorerede ved Hjælp af Litografi paa en af ham angiven Maade*.

Det var noget Nyt. I September 1830 havde Malermester *S. Hambro* faaet Bevilling til at drive en Voxdugsfabrik, hvis Begyndelse forøvrigt gaar tilbage til 1826, og hans Svigersøn Grosserer *H. L. Danchell* havde i Juli 1836 faaet Bevilling til at drive en Fabrik til Forfærdigelse af »olietrykkede Gulvtæpper, Voxduger, malede Rullegardiner, lakeret Læder og lakerede Hatte m. m.« I begge disse Virksomheder anvendtes der litografiske Presser — Danchell oprettede 1837 i Forbindelse med Portrætmaler *E. Bærentzen* det litografiske Etablissement

*) Malermester *Andreas Frederik Dahl* (f. 1824) fik Eneret paa Anbringelsen af et Stentryk paa et til Rullegardin dannet Stykke Shirting, som derpaa udsændtes i en Ramme; hvor det overstrøges med Limopløsning og Stivelse, efter hvis Tørring det tucheredes og koloreredes.

Em. Bærentzen & Kp. — men til Frembringelse af Rullegardiner var Litografien ikke tidligere anvendt her. Malermester *Gregers Chr. Fr. Schmidt* fik nok under 20de Februar 1850 fem Aars Eneret til at forfærdige transparente Rullegardiner ved Hjælp af en af ham anmeldt særegen Metode, men Litografien spillede ingen Rolle herved, og naar Malermester *J. Q. Harboe* i 1840 ved en Industriudstilling i Kjøbenhavn udstillede Rullegardiner, var det »Spaanjalousier«.

Dahls og Schmiegelows litograferede Rullegardiner med Landskaber, Afbildninger af Slotte o. lign. vare noget absolut Nyt, og Forretningen trivedes. Indehaverne vare flittige og energiske, og den 4de Juni 1858 holdt Schmiegelow Bryllup. Han ægtede *Thecla Saurbrey*, som han havde kjendt fra Ungdomsaarene i Vordingborg; hendes Fader var Oberstløjtnant ved Dragonerne, der den Gang havde Garnison i den nævnte By. — Dahl og Schmiegelow bleve imidlertid ikke ene om deres »patent-litograferede« Rullegardiner, som de i Vintren 1855--56 foreviste i Industriforeningen, Andre optog Tanken. Litograf *F. Larsen* og litografisk Trykker *J. Jacobsen* fik saaledes under 7de Juni 1858 fem Aars Eneret til at anvende en af dem angiven Fremgangsmaade til Trykning af Rullegardiner ved Autografi. Forretningen tog synligt af efter Handelskrisen i 1857, der tilmed bragte den direkte Tab, og i 1861 hævedes som Følge heraf Kompagniskabet. Venskabet vedblev, men under de forhaandenværende Omstændigheder fandt Kompagnonerne det rigtigst, at enhver af dem sørgede for sig.

Paa denne Tid var Schmiegelow optagen af et Forsøg paa i Kjøbenhavns Huse at faa indført ensartede Adressetavler med løse Plader for enhver Beboer, saaledes at disse ved Flytning kunde tage dem med sig og paany benytte dem, hvor de flyttede hen. De enkelte Navneplader skulde passe i alle Adressetavlerne, der anbragte i Porte eller paa Trappegange gav Oplysning

om en Ejendoms samtlige Beboere, hvor de boede i den, naar de vare at træffe o. s. v. *Illustr. Tid.* meddelte i Januar 1861 en Afbildning af den Schmiegelowske Adresstavle, men en almindelig Indførelse af den lykkedes ikke. De herpaa fra Schmiegelows Side anvendte ganske betydelige Forarbejder vare spildt Krudt, men derfor lod han ikke Modet falde; nu rettedes hans Bestræbelser udelukkende paa at faa en almindelig Malerforretning, hvad der ogsaa efterhaanden lykkedes endog saa godt, at han til Tider var den Malermester i Kjøbenhavn, der beskæftigede de fleste Svende. Det var, som om Folk blot een Gang behøvede at lære hans fuldstændige Paalidelighed og sikre Smag at kjende for stadig senere at søge tilbage til ham. Den kgl. Bygningsinspektør, daværende Justitsraad *P. E. J. Kornerup*, støttede ham med Hensyn til Arbejder paa Palæerne, men det var dog væsentlig den af Justitsraad *N. S. Nebelong* i 1870—71 forestaaede Istandsættelse af Trinitatis Kirke, der gav hans Virksomhed Fart. Det ham herved betroede Malerarbejde var det betydeligste Arbejde, han indtil den Tid havde haft. En særlig Glæde var det ham, at hans tidligere Mester *C. B. Lüb-schitz* († 1882) i sine sidste skrøbelige Aar fik det ordnet saaledes, at Schmiegelow overtog Malerarbejdet paa Carlsberg. Schmiegelows Flid og Dygtighed gjorde ham efterhaanden til en velstaaende og uafhængig Mand.

Malerfaget er forøvrigt et ejendommeligt Fag. Det er Haandværk, men et Haandværk, der uvilkaarligt strejfer Kunsten. Hvad Haandværket angaar da behøves i saa Henseende ingen nærmere Paavisning, bl. A. tale de mange praktiske Ting, Malermestere ofte slaa ind paa, tilstrækkeligt; ovenfor er Voxdugsfabrikation og Rullegardinstilvirkning nævnt, hvortil kan føjes Tapetfabrikation (Malmesternerne *L. Holmer* og *J. G. Berg* udstille i 1840 fra deres begyndende Tapetfabriker), og her skal endnu peges paa en Række af Malermestere udtagne

Patenter. *Nic. Spenner* fik ($\frac{24}{11}$ 1856) Patent paa Glas-tavler til Lofts- og Væggedekorationer, *J. Q. Harboe* ($\frac{14}{12}$ 1857) paa Parketgulvpapper, *H. L. Møller* ($\frac{11}{1}$ 1861) paa Vindues-Jalousier af Spaan, *J. Q. Harboe* ($\frac{17}{9}$ 1866) paa Spaan-Rullegardiner, *Bernh. Schrøder* ($\frac{18}{3}$ 1873) paa Gyldenlæder, o. s. v. Men Fagets Forbindelse med Kunsten ligger nok saa klar for; i gamle Dage vare Alle, som vi nu kalde Kunstmalere, Lavsmestere i endog streng Forstand, og indtil de nyeste Tider have mangfoldige af vore Kunstnere begyndt deres Karriere med at være Malerdrenge. Det har *N. Abildgaard*, *Jens Juul* og *C. V. Eckersberg* gjort for ikke at tale om de mange Yngre, og paa den anden Side kan der ogsaa anføres Exempler paa, at oprindelig kunstnerisk uddannede Mænd have taget Borgerskab som Malermestere, her kan nævnes *C. P. Kongslev* († 1846) og *E. Baruël* († 1862)*.

Der er ingen Tvivl om, at den rige Vexelvirkning, der finder Sted mellem Kunsten og Malerhaandværket, paa mange Maader har befrugtet dette, højnet dets Horizont og vakt dets Interesser. Og vende vi os særlig til Schmiegelow, da mødte Kunstluftningen ogsaa ham. Noget før han kom i Lære, havde Historiemaler *M. H. E. Eddelien* og Landskabsmaler *F. C. Kiærshou* i endog flere Aar arbejdet i den Hambroske Forretning, og samtidig med at Schmiegelow var Lærling i denne, var nuværende Figurmaler *F. C. Lund* i Lære hos Malermester *J. Q. Harboe*, der bestyrede den, ikke at tale om at ogsaa flere af hans egne Lærlinge senere optraadte

*) Underligt nok blev den senere Landskabsmaler *J. P. Lund* af Kjøbenhavns Malerlav i 1755 indstævnet for Politiretten og her dømt som »Løsgænger«, fordi han forlod Maler-Amtet for at blive Kunstner, og Aaret før havde Lavet faaet en Malersvend mulkteret, fordi han havde dristet sig til at male et Blomsterstykke, der var hængt som Kabinetstykke over en Dør. (Begge Meddelelser efter *J. M. Thiele*.)

som Kunstmalere; nævnes kan *H. O. Brasen*, *Vilh. Fischer*, *Georg Achen*, *Vilh. Arnesen* o. s. v.* Schmiegelow fik tidlig Øjet op for den ejendommelige Betydning, som Kunstens og Haandværkets omfattende Udfyldning af hinanden har. Hans sunde naturlige Begavelse paavirkedes ved hans Virksomhed, hans Smag udvikledes, og han fik Sans for overalt i det daglige Liv, hvor det blot paa nogen Maade var muligt, at tage Skjønhedshensyn. Vi skulle nedenfor se, hvorledes dette giver sig Udtryk i hans offentlige Liv, men blot et Blik paa, hvorledes han holdt sin Ejendom paa Nørregade (Nr. 18), hvor han boede fra 1880, viser det. Han syslede bl. A. ivrigt med at forskjønne dens Gaardsrum ved Anbringelse af levende Planter. — Schmiegelows Vej til det offentlige Liv gik forøvrigt igjennem Industriforeningen.

Efter Afslutningen af den nordiske Udstilling i 1872 gik der en Række bevægede Aar hen over denne Forening. Man kæmpede om, hvorvidt den skulde overtage Udstillingsbygningen eller ej, hvorvidt den skulde flytte eller ikke flytte fra Holmens Kanal til Vesterbrogade, og Kampen førtes sejt og ihærdigt. Fra forskjellig Side saa man sig om efter nye Kræfter til eventuelt at indtræde i Repræsentantskabet, og paa Generalforsamlingen i 1873 blev Schmiegelow saaledes sammen med flere Andre Supleant, hvad der gjorde, at han i Maj Aaret efter, ved en af Kampen foranlediget Udtrædelse fik Sæde i Repræsentantskabet. Det var imidlertid ikke hans Sag at deltage i Debatter; ved Forhandlingerne var han væsentlig tavs, men desuagtet erhvervede han sig hurtigt en saa stor Tillid, at han i 1877 blev Medlem af Foreningens Bestyrelse, og det endskjøndt han selv alvorligt

---

*) Herved bliver Schmiegelows Navn nævnt i Weilbachs Kunstnerlexikon (se Artiklen om Brasen). — En Malermester, der efter det nævnte Lexikon synes at have haft ikke faa senere Kunstnere i Lære, er *John Gulsen Berg*. Han har oplært *H. J. Hammer*, *O. D. Ottesen*, *N. E. S. Holm* m. fl.

erklærede, at han næppe var vel skikket til denne Post. I de første Aar blev der da heller ikke meget for ham at gjøre i Bestyrelsen. Rustmester *Christensen*, der den Gang var Foreningens Formand, samlede saa godt som al Myndighed i sin egen Person, men dog kom Schmiegelow allerede nu til paa forskjellig Maade at vise, at han kunde gjøre endog god Nytte. Sidst i 1876 var han Medlem af den Komite, der i Julen s. A. arrangerede Industriforeningens første kunstindustrielle Udstilling, 1879 valgtes han til en af Foreningens Delegerede i den samme Aar stiftede »Fællesrepræsentation for dansk Industri og Haandværk«, og i 1881 blev han ikke alene Formand for Industriforeningens Forevisningsudvalg, men sendtes som dens Delegerede til Bestyrelsen for det tekniske Selskabs Skole, hvor han derefter valgtes ind i Skoleraadet, i hvilket han endog en kort Tid (1886—87) beklædte Formandsposten.

Der var over hele Schmiegelows stille Optræden noget saa tilforladeligt, sundt og paalideligt, at det er ganske naturligt, at han, een Gang fremdragen, stadig blev benyttet videre, og i Marts 1882 blev han da valgt ind i Borgerrepræsentationen. Som naturligt er, var Debatten heller ikke her hans stærke Side; han var undertiden kjed over, at han ikke formaaede at holde Stand mod Forsamlingens øvede Talere, og dog vakte hans Virksomhed her en Tid en vis Opsigt.

Da der var Tale om at sløjfe de sidste Rester af Kjøbenhavns Vold paa begge Sider af Vesterbrogade, lagde han, forøvrigt forgjæves, et godt Ord ind for, at Kirsebærgangens Træer bevaredes, ligesom han foreslog — det var i November 1884 — at Møllen paa Helters Bastion (det nuværende Haveanlæg overfor Nordbanestationen) skulde blive staaende og eventuelt indrettes til et Konditori. I den Anledning blev der imidlertid raabt Vagt i Gevær, og en indsendt Artikel i *Dagbladet* herom begyndte med en Vending fra en tidligere litte-

rær Fejde: »Er Hr. Malermester Schmiegelow en alvorlig Mand?« I saa Henseende var der dog i Virkeligheden ingen Tvivl. Hvad Schmiegelow vilde, var, at de smukke Voldpartier ikke skulde afløses udelukkende af kjedelige Husrækker og flade Anlæg. Han ønskede noget karakteristisk, noget landskabelig skjønt bevaret til Pryd for den danske Hovedstad, og hermed staar det i Forbindelse, at han i Juni 1886 i Borgerrepræsentationen forelagde en efter hans Initiativ af Professor *V. Dahlerup* udarbejdet Plan til Regulering og Beplantning af Peblinge- og Sortedamssøens Bredder. Der maatte her efter hans Mening kunne skabes noget overmaade Smukt. Sagen førte imidlertid kun til en Forhandling, der forøvrigt hilste Schmiegelows levende Interesse for denne Sag med fuld Honnør, og herefter er der med Hensyn til hans Virksomhed som Borgerrepræsentant endnu kun at nævne, at han efter Kristiansborgs Slots Brand stillede en Forespørgsel til Magistraten om det københavnske Brandvæsens Tilstand.

Schmiegelow var, da han blev foreslaaet til Borgerrepræsentant, noget forundret herover og troede, at hans Virksomhed som saadan kun vilde blive af kort Varighed; efterhaanden kom han dog til at sætte Pris paa den, og det var ham næppe imod, at han i 1885 blev gjenvalgt. Imod hans Ønske var det derimod, at han ved Prøvevalget til Landstinget her i Byen den 24de September 1886 blev opstillet som Kandidat, og det endelige Valg faldt da heller ikke paa ham.

Politisk Virksomhed vilde sikkert daarligt have harmoneret med hans jævne og aabne Karakter*, men der

---

*) Naar det efter en af Artiklerne i *Morgenbladet* »Paa Tilhørerpladsen i Borgerrepræsentationen«, der særlig omhandler Schmiegelow (*Morgenbl.* for d. 1. December 1886), kunde synes anderledes, er det næppe korrekt, men rigtig er den der trykte morsomme Anekdote om, at han, medens han tjente i Borgervæbningen, var halvt om Uniformen med en

var et andet Virkefelt, paa hvilket han kom til at gjøre ypperlig Nytte, nemlig i Kjøbenhavns Malerlav. Efter i 1853 at have aflagt Mesterprøve blev han flere Gange benyttet som Skuemester o. lign., og i 1872 blev han Medlem af Lavets Repræsentantskab, en Stilling, som han bevarede til sin Død. I denne Egenskab blev han i 1874 og 1886 valgt til Medlem af det Udvalg, der forhandlede med Svendene om den af dem forlangte nye Priskurant, og begge Gange blev han Udvalgets Formand og Ordfører. Paavirkede af den i 1871 rejste socialistiske Agitation dannede Svendene i 1873 en Fagforening, der med 1874 paabegyndte Udgivelsen af et *Fagblad for Malere*. Det er herefter næsten naturligt, at der maatte komme Fordring om Oprettelsen af en Priskurant, og igjennem fra begge Sider valgte Udvalg kom da ogsaa en saadan i Stand i Maj 1874*. Schmiegelow optraadte her med Kraft og Bestemthed, men han glemte dog ingensinde, at han selv havde været Arbejder. Han vilde inderlig gjerne være med til at gavne Arbejderne, men overfor den gennemgaaende letsindige Maade, hvorpaa Svendene efter hans Mening anvendte deres Fortjeneste, troede han ikke, at Arbejdslønnens Forøgelse var det eneste eller bedste Middel i saa Henseende, og da derfor Fagforeningen i 1885 ønskede Priskuranten væsentlig forhøjet**, modsatte han sig det, men foreslog til Gjengjæld Oprettelsen af en Alderdomsforsørgelses- og

---

Anden. Han blev imidlertid kun Korporal, aldrig (som dér nævnt) Kaptajn i Borgervæbningen.

- *) Prislister over Arbejdslønnen ved Udførelsen af Malerarbejde. Udg. og forlagt af Malernes Fagforening af 1873. (Forelagt og vedtaget af begge Parter den 7de Maj 1874.) — 2det Opl. trykt i Juni 1876.
- ***) Prislister over Arbejdslønnen ved Udførelsen af Malerarbejde. Forslag fra Malernes Fagforenings Udvalg i Kjøbenhavn 1885. — Resultatet blev: Prislister over Arbejdslønnen ved Udførelsen af Malerarbejde. Kbhvn. 1887 (vedt. paa Generalforsamlinger d. 18de Januar 1887; traadt i Kraft d. 1ste April s. A.).

Hjælpefond for Kjøbenhavns Malersvende. Han ønskede de gamle Tidens Forhold mellem Mestere og Svende tilbage. De skulde tro hinanden, og hele Faget skulde socialt hæves, men dette kunde kun naas ved at Mesterne gjorde virkelige Ofre, og med stor Energi fik han nu med Tilslutning fra sine Kolleger *Bernh. Schrøder* († 1888) og *Severin Jensen* sat igjennem, at en Kreds af Mestere i Marts 1885 forpligtede sig til ugentlig at indbetale et Bidrag svarende til 4 pCt. af den af dem udbetalte Arbejdsløn til en Alderdomsforsørgelses- og Hjælpefond, der strax traadte i Virksomhed.

Det var et betydningsfuldt Skridt, som her var gjort, og som Schmiegelow i høj Grad glædede sig over. Paa en Generalforsamling i Fonden den 29de Marts 1886 oplyste han, der var Fondens Formand, at Mesterne i Alt havde indbetalt 18,454 Kr., at Antallet af indtegnede Svende var 560, og at 22 Svende paa over 55 Aar alt oppebar 120 Kr. hver i Pension. Han betragtede denne Fond som sit Livs Bedrift og troede sikkert, at Fagforeningens Modstand imod den ligesom en Del Mesters Misnøje med den vilde fortage sig, efterhaanden som dens gavnlige Virkninger kom til at vise sig. Og muligvis vilde det være gaaet saaledes, hvis Fonden havde faaet Lov til at bestaa, men den kom kun til at virke i 3 Aar. En uvillig Mester fandt et saarbart Punkt, og en Højesteretsdom af 4de Juni 1888 skjød i Henhold hertil Breche i de indtegnede Mesters Forpligtelse til vedblivende at erlægge de 4 pCt. Deres i 1885 indgaaede Forpligtelse knyttede sig til Priskuranten af 1874: da den i 1887 afløstes af en anden, vare de herved løste, og det blev nu nødvendigt at omdanne de af Mesterne i de tre Aar indbetalte Beløb (i Alt noget over 30.000 Kr.) til et Legat med et lignende Formaal, som Fonden havde.

De med den store Afgift utilfredse Mestere fik deres Vilje, og Fagforeningen behøver ikke længer at frygte

for, at den ved Fondens Indflydelse skal miste sin lydige Hær. Alt er faldet tilbage i de gamle Folder kun med den Undtagelse, at Kjøbenhavns Malersvende have faaet Adgang til et godt Legat. Et saa lille Resultat svarede imidlertid paa ingen Maade til Stifterens Tanke, men efter al Sandsynlighed har han aldrig faaet fuld Kundskab om dette uheldige Udfald, der i høj Grad vilde være gaaet ham til Hjærte. Da Højesteretsdommen faldt, sad han knuget af Sygdom og sikkert pint af en anden Sorg, der helt optog ham. Udstillingen i Kjøbenhavn var aabnet, Meddelelser om dens Glans naaede ham, men han sad fjærnt fra den, syg og med voxende Bevidsthed om, at han aldrig vilde faa den at se. Han sørgede dybt, men stille og uden Klage over sin Skjæbne.

Da Rustmester Christensen i 1883 døde, pegedes der hurtigt paa den Mand, der efter ham skulde være Formand i Industriforeningen, nemlig Direktør *Philip Schou*. Alle Stemmer samledes da ogsaa om ham, og Schmiegelow, der kjendte ham fra Skoleraadet i den tekniske Skole, var den Første, der henvendte sig til ham om at overtage Posten. Svaret blev et Ja, og den Periode, der nu begyndte for Schmiegelow i Industriforeningen, hører sikkert til hans lykkeligste Aar. Imellem ham og Foreningens nye Formand udviklede der sig et inderligt Venskab, og med hele sin Sjæl sluttede han sig til Schous snart fremkommende Planer om, at Foreningens forestaaende Jubilæum skulde sættes i Forbindelse med Afholdelsen af en nordisk Udstilling, der igjen skulde være et Led i en fra Foreningen udgaaende Virksomhed for den danske Kunstindustris Fremme. Schmiegelow hilste med Glæde det i Januar 1885 begyndende *Tidsskrift for Kunstindustri*, og hvad Udstillingstanken angaar, da kjendte han hvert Haab og hver Tvivl, der ledsagede dens første Skridt; det var ham, der pegede paa Arkitekt *M. Nyrop* som den, der kunde og skulde være Udstillingens Bygmester, og han forberedte sig paa

at stille hele sin Arbejdskraft til dens Raadighed. Fra 1884 havde han knyttet yngre Kræfter til sig med den Tanke, at de senere helt skulde overtage hans Forretning, hvad ogsaa skete fra 1ste Januar 1888. *C. Møllmann & Kp.* blev fra denne Dag hans Efterfølger.

Udstillingstanken fyldte ham helt, og det er derfor naturligt ikke alene, at han blev en af Industriforeningens Delegerede i Udstillingskomiteen, men ogsaa at han indenfor denne (i Januar 1886) blev valgt til Formand for dens Byggeudvalg. Han arbejdede ihærdigt, veg ikke tilbage for noget Besvær, og fulgte derfor gerne i 1886 Direktør Schou paa en anstrængende Rejse til London, Paris, Wien og Berlin. Det gjaldt efter Schous stort anlagte Plan om ikke alene at faa Sverige og Norge til at deltage, men ogsaa de evropæiske Magter, og Haabet herom gjordes ikke tilskamme. Rejsen styrkede yderligere Schmiegelows ubetingede Tro paa Udstillingens lykkelige Stjerne. Med dobbelt Iver gennemgik han efter sin Hjemkomst Arkitektens Tegninger til Bygningen, og den Dag, da den første Pæl skulde rammes i Jorden, som det første Tegn paa, at det tidligere Tænkte og Drømte nu skulde iføres Virkelighedens Kjød og Blod, var ham derfor en Glædesdag. — Desto tungere kom derefter den knugende Sygdom.

Det var Tyfus, blev der sagt. Han laa i Feber Uge efter Uge, og i Sommeren 1887 sneg han sig træt og afkræftet om paa Fredensborg. Saa blussede Livskraften op igjen en Stund; han traadte paany i Funktion, en kort Tid, og rejste saa ud paa Efteraaret sammen med Direktør Schou, der ogsaa var bleven syg, til Wiesbaden. Men den Styrke, han troede at have vundet her, var kun af kort Varighed. Sidst i 1887 maatte han endeligt nedlægge enhver Virksomhed ved Udstillingen; hans Lidelse aabenbarede sig nu som en udviklet Brystsyge. Den 16de Februar 1888 fulgte hans Hustru og Broder ham til Mentona, hvorfra han dog endnu paa sin Fød-

selsdag sendte et skjæmtfuldt »Aabent Brev til Lavsmedlemmerne af 27de Februar«, den Vennekreds, der hvert Aar paa den nævnte Dag samledes hos ham, og som i de sidste Aar var bleven saa betydelig udvidet. Fra Mentona tog han efter eget Initiativ for anden Gang til Wiesbaden, men da han sidst i Maj derfra kom her tilbage, var han langt ringere, end da han rejste ud. Den vaade kolde Sommer henslæbtes derefter paa Fredensborg, indtil han den 4de September stille sov hen.

Efterretningen herom kom tung og nedtrykkende til Kjøbenhavn. Sorgen var hos den Afdøde gaaet forud for Døden, glade Forventninger vare bristede, og et stort Haab var sørgeligt blevet skuffet.

Men Mindet om Schmiegelow maa ikke staa som noget Trist og Sørgmodigt, Sorgen var sikkert bleven lutret til stille Resignation, og alle vi, der have kjendt ham og haft ham kjær, ville mindes hans virksomme og dygtige Liv med Tak og Paaskjønnelse. Stille og bramfri, ærlig og trofast var han et godt Exempel paa, hvad Arbejdsomhed og Dygtighed kan føre til. Han var en Haandværker, der fuldt ud gjorde sin Stand Ære, og saa elskede han sit Fædreland med en aldrig svigtende Kjærlighed. Han viste det i 1848, og da der sidst i 1883 dannedes et *Sønderjysk Samfund* her i Byen, faldt det i hans Lod som Samfundets Formand at modtage de sønderjyske Piger, der i Sommeren 1884 gjæstede Kjøbenhavn. Han gjorde det taktfuldt og elskværdigt. Da han paa en af Besøgets første Dage førte det lange Tog, der fra Jernbanestationen bevægede sig gennem Ørstedsparken til Regensen, lyste hans milde Øjne af ungdommelig Glæde, og hans slanke Skikkelse var høj og stor. Danmarks Fremtid laa ham paa Sinde ligesom Danmarks Hæder og Værdighed. Da det kgl. Teaters Loggia i 1882 blev udstyret, ydede han her et betydeligt gratis Arbejde, i hvilken Anledning han imod sin Vilje fik Fortjenstmedaljen i Guld. — Ved den nor-

diske Udstillings Belønningshøjtidelighed den 19de Juli ifjor fik han Dannebrogens Ridderkors; han havde fuldt fortjent det, men han kom aldrig til at bære det.

Ved hans Grav stod ingen Børn, de i hans Ægteskab fødte Sønner vare døde som smaa, men fire Broderbørn, som han og hans Hustru i 1866 antog som deres, da de stode fader- og moderløse, velsigne hans Minde.

